

การประเมินผลการจัดการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติการพยาบาลบุคคล  
ที่มีปัญหาสุขภาพ 2, เรื่องความผิดปกติของอวัยวะรับสัมผัส,  
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีกรุงเทพ

EVALUATIONS OF NURSING CARE OF PERSONS WITH PROBLEMS PRACTICUM  
2 COURSE, TOPIC ABNORMAL OF SENSE ORGAN, BOROMARAJONANI COLLEGE  
OF NURSING, BANGKOK

จินตนา ไพบูลย์ธนานนท์ (Jintana Paiboonatanon)\*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลการจัดการเรียนการสอนรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ 2 เกี่ยวกับความผิดปกติของอวัยวะรับสัมผัส โดยกลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาพยาบาลศาสตร์บัณฑิต ชั้นปีที่ 3B รุ่นที่ 62 จำนวน 71 คน แบบประเมินเป็นคำถามปลายเปิดให้แสดงความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติในหอผู้ป่วยจิตเวชและหญิง แล้วนำผลการประเมินมาวิเคราะห์เนื้อหาโดยจำแนกเป็นข้อคิดเห็นเกี่ยวกับ ข้อดี ข้อควรปรับปรุง ข้อประทับใจ และข้อเสนอแนะ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ข้อดีและข้อประทับใจ ด้านผู้สอน พบว่าอาจารย์และพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักศึกษา สอนและแนะนำอย่างเป็นกันเอง ทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า การได้ฝึกปฏิบัติจากสถานการณ์จริง ทำให้จำและเข้าใจมากกว่าการเรียนในห้องเรียน การอภิปรายกรณีศึกษา และวิดิทัศน์เกี่ยวกับโรคต่อกระจกและการผ่าตัดส่งเสริมการเรียนรู้ได้ดี และด้านสิ่งแวดล้อม พบว่าสภาพตึกสะอาด มีตำราให้ค้นคว้าในตึก และมีความเหมาะสมจะเป็นแหล่งฝึก

2. ข้อควรปรับปรุงและข้อเสนอแนะ ด้านผู้นิเทศ พบว่า อาจารย์นิเทศได้ไม่เต็มที่ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ระยะเวลาในการฝึกน้อยเกินไป ควรเพิ่มระยะเวลาในการฝึกปฏิบัติ และขอให้มอบหมายกรณีศึกษาที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้นักศึกษาปฏิบัติทักษะการพยาบาลทางตามากขึ้น และขอให้มีการฝึกทำข้อสอบการพยาบาลทางตามแนวข้อสอบขึ้นทะเบียนใบประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์

ผลการวิจัยนี้สามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติวิชาปฏิบัติการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางสุขภาพ 2 ในเรื่องความผิดปกติของอวัยวะรับสัมผัส ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

คำสำคัญ : การประเมินผลการจัดการเรียนการสอน / วิชาปฏิบัติการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ 2 / ความผิดปกติของอวัยวะรับสัมผัส

\* พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ (ด้านการสอน) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพ

### Abstract

This study aimed to evaluate nursing students' perception on course management of the Nursing Care of Persons with Problems Practicum 2, in specific to a topic of abnormal of sense organ. Seventy one third-year nursing students of a Bachelor of Nursing program, Boromarajonani College of Nursing Bangkok, who practiced in the ophthalmologic unit in academic year of 2010, answered open-ended questionnaire to evaluate teaching and learning management in relation to a practicum at ophthalmologic unit. The data were analyzed by using content analysis to categorize the student's opinion into four issues including good, need to improve, impression, and suggestion.

Findings were as following.

1. Good and impression: The nursing instructor and mentors were a good role model and kindly taught and provided suggestion for the students. For teaching and learning activity, the students addressed that having experience to practice directly with ophthalmologic patients, doing case conference, and watching video related to cataract disease and operation were helpful to promote their learning. Finally, practicing environment of the ophthalmologic unit was appropriate. It was clean with lot of textbooks to read.

2. Need to improve and suggestion: Some students mentioned that the nurse instructor did not supervise them as schedule. Regarding learning activities, they stated that practicum period was too short. They suggested to extend time for the practicum, assign variety of cases for case conference, allow them to do more nursing procedures, and have an experience of taking a test similar to the test of nursing license examination.

The finding from this study could be applied to enhance quality of teaching and learning management for the course of Nursing Care of Persons with Problems Practicum 2 in the subsequent year.

**Key Words:** Course evaluations / Nursing Care of Persons with Problems Practicum 2 / Abnormal of sense organ

### ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาการจัดการศึกษาวิชาชีพปฏิบัติการพยาบาลมีความสำคัญยิ่งต่อการเรียนการสอนในสาขาพยาบาลศาสตร์ โดยเฉพาะการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนและการประเมินผลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งลักษณะการเรียนต้องอาศัยความร่วมมือกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียนตลอดจนผู้ป่วย รวมทั้งบุคคลในวิชาชีพอื่นๆ (วสันต์ ทองไทย, 2551) เนื่องด้วยวิชาชีพพยาบาลปฏิบัติกับมนุษย์ และจะผิดพลาดไม่ได้เพราะอาจเกิดอันตรายต่อชีวิตของผู้ป่วยได้ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาทักษะการฝึกปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการประเมินผลหลังการฝึกปฏิบัติของนักศึกษาทำให้ทราบข้อดี ข้อเสีย ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ จากการฝึกเพื่อนำไปแก้ไขในปีการศึกษาต่อไป เป็นการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนตามมาตรฐานตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษา

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพมหานคร เป็นสถาบันระดับอุดมศึกษาที่มีหน้าที่ในการผลิตบัณฑิตพยาบาล ให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ตามที่สถาบัน

พระบรมราชชนกได้กำหนดไว้ในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต การดำเนินการจัดหลักสูตรการศึกษาพยาบาลจำเป็นต้องมีความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของบริบทในปัจจุบัน ได้แก่ ปัจจัยต่างๆ ทั้งทางด้านนโยบาย การเมือง เศรษฐกิจ สังคม ตลอดจนปัญหาความเจ็บป่วยและปัญหาสิ่งแวดล้อมโลกที่เปลี่ยนแปลงมากระทบต่อการดำรงชีวิตของประชาชน เป็นต้น ซึ่งการจัดการศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญในการสร้างบัณฑิตพยาบาลให้มีสมรรถนะในการดูแล ส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันความเจ็บป่วยและความพิการให้กับประชาชน ครอบครัวและชุมชน อันจะนำไปสู่การทบทวน การวิเคราะห์ หลักสูตรเพื่อพัฒนากรอบแนวคิด เนื้อหา วิธีการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ สอดคล้องกับ จินตนา ยูนิพันธ์ และอรพรรณ ลือบุญรัชชัย (2540) ที่กล่าวว่าการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพพยาบาล ควรยึดการปฏิบัติเป็นแกนกลาง (Practice oriented discipline) โดยการจัดการศึกษาจะเป็นการเตรียมพยาบาลที่มีความสามารถทั้งในด้านวิชาการตามลักษณะของวิชาชีพรวมทั้งต้องมีความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาล ดังนั้นการสอนจึงควรตระหนักถึงความสัมพันธ์ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติไปพร้อม ๆ กัน

รายวิชาปฏิบัติการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางสุขภาพ 2 มีลักษณะวิชา คือ ฝึกปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้กระบวนการพยาบาลในการดูแลสุขภาพแบบองค์รวมบนพื้นฐานทฤษฎีการดูแลด้วยความเอื้ออาทรแก่บุคคลทุกช่วงวัยของชีวิตที่มีปัญหาสุขภาพเกี่ยวกับความผิดปกติของอวัยวะรับสัมผัส ภูมิคุ้มกัน เซลล์เจริญเติบโตผิดปกติ ฮอรโมนและปัญหาสุขภาพในระยะเฉียบพลันวิกฤตและเรื้อรัง โดยคำนึงถึงสิทธิผู้ใช้บริการ และหลักจริยธรรม เลือกใช้ทรัพยากร เทคโนโลยี ผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น มุ่งเสริมสร้างศักยภาพในการดูแลตนเองของบุคคล ในการดูแลตนเอง โดยเฉพาะให้ การพยาบาลแก่บุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ เกี่ยวกับความผิดปกติของ

อวัยวะรับสัมผัสและมีปัญหาการมองเห็นได้ (ประมวลรายวิชาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2551)

การพยาบาลผู้ป่วยทางตาในหอผู้ป่วยจักษุนี้ มีความแตกต่างจากหอผู้ป่วยทั่ว ๆ ไปและผู้ป่วยจักษุส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ จึงต้องบูรณาการความรู้ความชำนาญหลายด้าน เช่น การพยาบาลผู้สูงอายุ การพยาบาลผู้ใหญ่และการพยาบาลจักษุเข้าด้วยกันแบบองค์รวม ซึ่งลักษณะผู้ป่วยทางตา พยาธิสภาพของโรคทางตา การรักษา การผ่าตัดและการพยาบาลนั้นมีความแตกต่างจากการพยาบาลพื้นฐานที่ผู้ป่วยได้รับ การที่นักศึกษาได้ขึ้นฝึกปฏิบัติในหอผู้ป่วยจักษุทำให้ได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโรค พยาธิสภาพ การรักษาและการพยาบาลเฉพาะทางตามากขึ้นจากการเรียนรู้ประสบการณ์จริงกับผู้ป่วยทางตาโดยตรง การพัฒนาทักษะและเพิ่มพูนความรู้เฉพาะทางตาให้นักศึกษาสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปดูแลและให้คำแนะนำทั้งกับตนเอง ครอบครัว ตลอดจนผู้ป่วยเพื่อป้องกันและลดอันตรายที่ทำให้ตาบอดหรือโรคแทรกซ้อนทางตาที่สามารถป้องกันได้ ตลอดจนพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยทางตา ทำให้นักศึกษาตระหนักและเข้าใจมากขึ้น จากความสำคัญดังกล่าว ผู้ประสานงานรายวิชาจึงจัดประสบการณ์ที่ต่างจากปีการศึกษาที่ผ่านมาให้กับนักศึกษาโดยนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ทุกคนได้ศึกษาดูงาน และได้ดูวิถีทัศน์เกี่ยวกับ การพยาบาลและการผ่าตัดตา โรคต่อกระจกและเบ้าหวานจอประสาทตา ตลอดจนสอนโรคตาที่สำคัญในคลินิก สอนการทำหัตถการที่เกี่ยวข้องกับการพยาบาลทางตา เช่น การล้างตา การเช็ดตา การหยอดตาและการป้ายตา พร้อมทั้งให้มีการสาธิตย้อนกลับกับผู้ป่วย มีการมอบหมายให้ศึกษากรณีศึกษาผู้ป่วยทางตา คนละ 1 ราย และนำเสนอกรณีศึกษาที่ได้รับมอบหมายเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนในกลุ่ม ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนหลังฝึกภาคปฏิบัติดังกล่าว เพื่อนำผลการประเมินจากนักศึกษาไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอนต่อไป

## วัตถุประสงค์

เพื่อประเมินผลการจัดการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางสุขภาพ 2 เกี่ยวกับความผิดปกติของอวัยวะรับสัมผัส ที่นักศึกษาชั้นฝึกปฏิบัติในหอผู้ป่วยจักษุชายและหญิง โรงพยาบาลราชวิถี

## ระเบียบวิธีการวิจัย

### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

นักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 3B รุ่นที่ 62 จำนวน 71 คน ฝึกปฏิบัติวิชาปฏิบัติการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ 2 ของวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพมหานคร ที่หอผู้ป่วยจักษุชายและหญิง โรงพยาบาลราชวิถี ในภาคการศึกษาที่ 3 ปีการศึกษา 2552 ระหว่างวันที่ 15 กุมภาพันธ์ - 9 พฤษภาคม 2553

### เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบประเมินการฝึกปฏิบัติการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ 2 หอผู้ป่วยจักษุ เป็นแบบสอบถามปลายเปิดซึ่งผู้วิจัยร่างขึ้นแล้วนำไปให้ผู้ประสานรายวิชาการฝึกปฏิบัติการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ 2 อาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ในภาควิชาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ ตรวจสอบความตรงของเนื้อหา ประกอบด้วย การประเมินข้อดี ข้อควรปรับปรุง ข้อประทับใจและข้อเสนอแนะในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ 2 หอผู้ป่วยจักษุ

### การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ประชุมกลุ่มย่อยระหว่างอาจารย์ผู้สอนและผู้ประสานงานรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ 2 สถานที่ฝึก หอผู้ป่วยจักษุชายและหญิง โรงพยาบาลราชวิถี โดยแบ่งนักศึกษาออกเป็น 9 กลุ่ม ๆ ละ 8 คน แบ่งฝึกหอผู้ป่วยจักษุชายและหญิง แห้งละ 4 คน ระยะเวลาศึกษา กลุ่มละ 2-3 วัน

2. ปฐมนิเทศนักศึกษา ก่อนการฝึกปฏิบัติ โดยชี้แจงรายละเอียดในการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมในการฝึกปฏิบัติ กำหนดให้นักศึกษาศึกษากรณีศึกษาผู้ป่วยทางตา 1 ราย วางแผนการพยาบาล และเขียนรายงานการวางแผนการพยาบาล 1 ฉบับ ให้นักศึกษาวัดทัศนเกี่ยวกับการพยาบาลและการผ่าตัดตา โรคต้อกระจกและเบาหวานจอประสาทตา ตลอดจนสอนโรคตาที่สำคัญในคลินิก สอนการทำหัตถการที่เกี่ยวข้องกับการพยาบาลทางตา เช่น การล้างตา การเช็ดตา การหยอดตาและการป้ายตา เป็นต้น พร้อมทั้งสาธิตย้อนกลับกับผู้ป่วย จัดให้นักศึกษานำเสนอกรณีศึกษาที่ได้รับมอบหมาย เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้โรคทางตาในกลุ่มนักศึกษา กลุ่มละ 8 คน และวิธีการประเมินผลการจัดการเรียนการสอน ในประเด็นการประเมินข้อดี ข้อควรปรับปรุง ข้อประทับใจ และข้อเสนอแนะของนักศึกษา ที่ชั้นฝึกปฏิบัติการพยาบาลที่หอผู้ป่วยจักษุ ชาย หญิง โรงพยาบาลราชวิถี

3. ให้นักศึกษาทำการประเมินเป็นรายบุคคล หลังฝึกปฏิบัติการพยาบาล ด้วยแบบประเมินการฝึกปฏิบัติการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ 2 หอผู้ป่วยจักษุ ประกอบด้วย การประเมินข้อดี ข้อดีเยี่ยม ความประทับใจและข้อเสนอแนะ

### การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลการฝึกปฏิบัติการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ 2 หอผู้ป่วยจักษุ ทำการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) จัดเป็นหมวดหมู่ สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล ส่งผู้ประสานวิชา เพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาในปีการศึกษาต่อไป

## ผลการวิจัย

นักศึกษาพยาบาลที่ตอบแบบประเมิน มีจำนวน 71 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 91.55% (65 คน) อายุ 21 ปี ร้อยละ 76.06 (54 คน)

ผลวิเคราะห์การประเมินการจัดการเรียนการสอนรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ 2 ตึกจักษุ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกได้เป็น 4 ประเด็น

ใหญ่ๆ ประกอบด้วย 1) ข้อดี 2) ข้อควรปรับปรุง  
3) ข้อประทับใจ และ 4) ข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อดี กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ  
ข้อดีใน 3 ประเด็น ได้แก่ 1) ผู้นิเทศ 2) กิจกรรมการ

เรียนการสอน 3) สิ่งแวดล้อม สำหรับข้อควรปรับปรุง  
จำแนกได้ 2 ประเด็น ได้แก่ ผู้นิเทศ และ กิจกรรมการ  
เรียนการสอน ดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงข้อดีและข้อควรปรับปรุงของนักศึกษาต่อการฝึกปฏิบัติวิชาชีพปฏิบัติการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหา  
สุขภาพ 2 ตึกจักษุ

| ข้อดี                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | ข้อควรปรับปรุง                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>ผู้นิเทศ</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- อาจารย์เป็นพยาบาลเวชปฏิบัติทางตามมีความรู้เฉพาะทางและประสบการณ์มาก</li> <li>- พักพยาบาลอัยยาศัยดี เป็นกันเอง ให้ความรู้ สอนและแนะนำเกี่ยวกับผู้ป่วยทุกเรื่อง</li> <li>- อาจารย์ใจดีไม่กดดันนักศึกษา อบรมสั่งสอนในสิ่งดีๆ ที่จะนำไปใช้ในการฝึกปฏิบัติและการสอบ</li> </ul> <p><b>กิจกรรมการเรียนการสอน</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- การฝึกปฏิบัติทำให้ได้เรียนรู้การเกิดโรคจากผู้ป่วยจริง ส่งผลให้เข้าใจและจำได้มากขึ้นกว่าการเรียนรู้ทฤษฎีในห้องเรียน</li> <li>- การ conference case ทำให้ได้เรียนรู้โรคตามมากขึ้นจากของเพื่อน มีการอภิปรายร่วมกันและอาจารย์ช่วยเพิ่มเติมในส่วนที่ขาดหรือแก้ไขส่วนที่ผิดและเน้นส่วนสำคัญ</li> <li>- การฉายวิดิทัศน์โรคต่อกระจกและการผ่าตัดให้ดูทำให้เข้าใจดีขึ้น</li> </ul> <p><b>สิ่งแวดล้อม</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- สภาพตึกสงบ ปลอดภัยโปร่งโล่งสบายและสะอาด มีตำราให้ค้นคว้า เหมาะที่จะเป็นแหล่งฝึก</li> </ul> | <p><b>ด้านผู้นิเทศ</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- อาจารย์มีภาระหน้าที่รับผิดชอบหลายอย่างทำให้เห็นเทศได้ไม่เต็มที่</li> <li>- พักพยาบาลส่วนใหญ่ให้ดูไปก่อน ยังไม่ให้เห็นปฏิบัติจริง จึงขาดประสบการณ์การพยาบาลทางตา เช่น การจัดยา การล้างตา หยอดตา</li> </ul> <p><b>กิจกรรมการเรียนการสอน</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- ระยะเวลาฝึกน้อยไป 2 วัน วันแรกทำความเข้าใจเกี่ยวกับงานแผนกจักษุ วันที่สองเริ่มคุ้นเคยพอจะทำอะไรได้บ้างหมดเวลาฝึกทำให้ขาดตอนไป</li> <li>- จำนวนชั่วโมงที่ได้รับการฝึกไม่เพียงพอต่อเนื่อง ทำให้นักศึกษาไม่สามารถเรียนรู้ได้เต็มที่ในการฝึกภาคปฏิบัติ</li> <li>- การพยาบาลบางอย่างไม่ได้ฝึกและไม่ได้ดู เช่น การตัดขนตาจะทำในเวรบาย</li> <li>- การฝึกแทรกอยู่กับตึกอื่นๆ ทำให้เรียนรู้ไม่ต่อเนื่อง</li> </ul> |

ข้อประทับใจของนักศึกษาต่อการฝึกปฏิบัติ  
ในวิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ 2 มีทั้ง  
ความประทับใจต่อ อาจารย์ผู้นิเทศ และทีมพยาบาล

นอกจากนี้ยังประทับใจในผู้รับบริการด้วย และได้ให้  
ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการจัด  
การเรียนการสอน รายละเอียดดังในตารางที่ 2

## ตารางที่ 2 แสดงข้อประทับใจและข้อเสนอแนะต่อการฝึกปฏิบัติวิชาปฏิบัติการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ 2 ตึกจักษุ

| ข้อประทับใจ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | ข้อเสนอแนะ                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>- ทีมพยาบาลจักษุให้การพยาบาลผู้ป่วยด้วยความเมตตา สงสาร เข้าใจสภาพของโลกที่ไร้แสง คอยดูแลเป็นเสมือนดวงตาอีกข้างให้ผู้ป่วย ให้กำลังใจแก่ผู้ป่วยและญาติ ดูแลเอาใจใส่ สอนให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ป่วยและญาติกลับไปดูแลตนเองที่บ้านได้ ซึ่งเป็นต้นแบบการพยาบาลที่มีความรู้ควบคู่คุณธรรมให้นักศึกษาได้สัมผัสจริงและเป็นแบบอย่างที่ดีกับนักศึกษาต่อไป</li> <li>- ประทับใจผู้ป่วยสูงอายุ เมื่อทำการพยาบาล ให้ผู้ป่วยกล่าวขอบคุณและยกมือไหว้ ทำให้นักศึกษารู้สึกดีใจและมีกำลังใจในการฝึกปฏิบัติและรู้สึกดีใจที่ได้มาฝึกตึกจักษุ ค่ะค่าที่ได้มาฝึกแม้เวลาจะน้อยก็ตาม</li> <li>- อาจารย์ใจดี เอาใจใส่นักศึกษา คอยสอนและให้คำแนะนำในการดูแลผู้ป่วย สอนเกี่ยวกับโรคต่างๆ นอกจากนี้สอนการใช้ชีวิต ให้กำลังใจในการเรียน รู้สึกไม่เครียดมีความสุข ทำให้อยากค้นคว้าหาความรู้</li> <li>- นักศึกษาประทับใจที่ขึ้นฝึกจักษุชาย ทั้งอาจารย์หัวหน้าตึกและพี่พยาบาลดีและมีจิตใจเป็น “นางฟ้า” นักศึกษาจะนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการประกอบวิชาชีพพยาบาลให้เหมาะสมกับผู้ป่วยต่อไปในอนาคตเพิ่มระยะเวลาในการฝึกปฏิบัติ นักศึกษาได้มีเวลาศึกษากรณีศึกษาโรคตาที่หลากหลายมากขึ้น</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- มอบหมายกรณีศึกษาให้นักศึกษาที่หลากหลายเพื่อให้ได้เรียนรู้ร่วมกัน</li> <li>- ควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ปฏิบัติทักษะการพยาบาลทางตามากขึ้น เพื่อเป็นประสบการณ์นำไปใช้ในการประกอบวิชาชีพพยาบาลในอนาคต</li> <li>- ควรเปิดเป็นตึกฝึกปฏิบัติเช่นเดียวกับตึกอื่นๆ</li> <li>- นักศึกษาอยากฝึกทำข้อสอบจักษุที่เป็นแนวสภากาการพยาบาล</li> </ul> |

### สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผล การจัดการเรียนการสอนรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางสุขภาพ 2 เกี่ยวกับความผิดปกติของอวัยวะรับสัมผัส นักศึกษาประเมินผลการจัดการเรียน

การสอนต่อการฝึกปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยจักษุชายและหญิง ผลการประเมินจำแนกได้เป็นข้อดี ข้อควรปรับปรุง ข้อประทับใจ และข้อเสนอแนะ การอภิปรายจะอภิปราย เป็น 2 ประเด็น คือข้อดี และข้อประทับใจ และ ข้อควรปรับปรุงและข้อเสนอแนะ

1. ข้อดีและข้อประทับใจ พบว่าอาจารย์และพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักศึกษา ความเชี่ยวชาญเฉพาะทางและประสบการณ์สามารถถ่ายทอดความรู้ให้นักศึกษาได้อย่างลึกซึ้ง การใช้วิธีการเรียนการสอนที่หลากหลาย โดยให้นักศึกษามีส่วนร่วม การจัดมอบหมายผู้ป่วยรายกรณีและการนำเสนอกรณีศึกษาของนักศึกษาทั้ง 8 คนต่อกลุ่มเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน การ Conference case เพิ่มเติม ทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้โรคและการพยาบาลเฉพาะทางตาเพิ่มขึ้น และอาจารย์นิเทศได้ให้นักศึกษาดูวิถีทัศน์โรคทางตาการพยาบาลและการผ่าตัดต่อกระจกตลอดจนพยาบาลช่วยสอนความรู้ต่างๆ ในตึกตาที่จะเป็นประโยชน์กับนักศึกษา ทำให้นักศึกษาเข้าใจมากขึ้นจากการเรียนภาคทฤษฎี ด้วยการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง สอดคล้องกับแนวทางการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 คือการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง และทิศทางใหม่ของการประเมินมีศูนย์กลางอยู่ที่ผู้เรียนที่ต้องได้รับการพัฒนาให้เต็มศักยภาพโดยบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง (สุวิมล ว่องวานิช, 2546) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับฐานิกา บุชมงคล และคณะ (2550) ได้ศึกษาผลของการใช้เทคนิคการสอนแบบบูรณาการในการพัฒนาทักษะการสวนปัสสาวะของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเซีย: กรณีศึกษานางสาวหวาน ผลการวิจัย พบว่านางสาวหวานสามารถบอกวัตถุประสงค์และขั้นตอนการสวนปัสสาวะ ปฏิบัติการสวนปัสสาวะได้ถูกต้องครบถ้วน ทำให้สามารถสอบผ่านได้ในการสอบครั้งแรก เนื่องจากนางสาวหวาน ได้เขียนบรรยายการวิเคราะห์ตนเอง ว่าเหตุใดจึงทำข้อสอบได้ดีกว่า เนื่องจาก การได้อ่านทบทวน ดังนั้นการเรียนการสอนในสาขาพยาบาลศาสตร์ภาคปฏิบัติ จะทำให้นักศึกษา

ได้เรียนรู้และฝึกทักษะจากประสบการณ์จริงกับผู้ป่วยโดยตรง สามารถฝึกปฏิบัติการพยาบาลด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมทางการพยาบาล ซึ่งเป็นรากฐานการเป็นพยาบาลที่ดี มีเมตตา ประกอบไปด้วยความรู้และคุณธรรม ส่งเสริมความเชี่ยวชาญในอนาคตเมื่อจบไปเป็นพยาบาลวิชาชีพต่อไป

2. สิ่งที่ต้องปรับปรุงและข้อเสนอแนะ สรุปได้ 2 ประเด็นสำคัญ คือ ผู้นิเทศ และการจัดการเรียนการสอนด้านผู้นิเทศ คือ การขึ้นนิเทศของอาจารย์ไม่เป็นไปตามแผนการเรียนการสอน และการไม่ได้รับอนุญาตให้ปฏิบัติจากพยาบาลบันทึกพยาบาล ส่วนด้านการจัดการเรียนการสอน คือ ระยะเวลาในการปฏิบัติสั้นเกินไป ได้เสนอแนะให้เพิ่มระยะเวลาการฝึกปฏิบัติ และควรให้นักศึกษาได้ฝึกประสบการณ์เพิ่มมากขึ้นจากกรณีศึกษาที่หลากหลายมากขึ้น เปิดโอกาสให้ปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลมากขึ้น และการจัดให้นักศึกษามาศึกษาดูงานที่หอผู้ป่วยจักษุซึ่งแยกมาจากการฝึกที่หอผู้ป่วยอื่น ๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้ไม่ต่อเนื่อง ผู้จัดการเรียนการสอนจึงควรนำข้อคิดเห็นเหล่านี้ของนักศึกษามาพิจารณา เพื่อหาแนวทางพัฒนาการเรียนการสอนในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ 2 หัวเรื่องความผิดปกติของอวัยวะรับสัมผัส ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นในปีการศึกษาต่อไป

### ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการจัดทำแบบทดสอบความรู้โรคทางตาเพื่อประเมินนักศึกษาก่อนและหลังฝึกภาคปฏิบัติในปีการศึกษาต่อไปเป็นการประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้ (Knowledge) ได้อย่างชัดเจน ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอน

2. ควรทำวิจัยประเมินผลการจัดการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางสุขภาพ 2 ครบทั้งรายวิชา

### บรรณานุกรม

- จินตนา ยูนิพันธ์ และอรพรรณ บุญลือธวัชชัย. (2540). *กรณีศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณธรรมจรรยาแห่งวิชาชีพการพยาบาล*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฐานิกา บุษมงคล และคณะ. (2550). *ผลของการใช้เทคนิคการสอนแบบบูรณาการในการพัฒนาทักษะการสวนปัสสาวะของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย: กรณีศึกษานางสาวหวาน สืบค้นจาก: [http://www.cas.ac.th/research/index.php?option=com\\_content&view=article&id=57:2010-02-19-12-10-45&catid=37:nu-re&Itemid=57](http://www.cas.ac.th/research/index.php?option=com_content&view=article&id=57:2010-02-19-12-10-45&catid=37:nu-re&Itemid=57) เมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2550.*
- วสันต์ ทองไทย. (2551). *การประเมินผลการเรียนรู้*. สืบค้นจาก: [http://www.bpcd.et/new\\_subject/library/research/document/sopida/research/ku/develop/08.pdf](http://www.bpcd.et/new_subject/library/research/document/sopida/research/ku/develop/08.pdf) เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2552
- ศักดิ์ชัย วงศ์กิตติรักษ์ และโกศล คำพิทักษ์. (2549). *ตำราจักษุวิทยา*. สาขาวิชาจักษุวิทยา. คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2546). *การประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันพระบรมราชชนก. (2551). *ประมวลรายวิชาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2551*. กลุ่มพัฒนาการศึกษา สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข.
- Penn, B. K. , Wilson L. D. , Rosseter, R. ( 2008). *Transitioning From Nursing Practice to a Teaching Role*. Retrieved from [http://www.nursingworld.org/MainMenuCategories/ANAMarketplace/ANAPeriodicals/OJIN/TableofContents/vol132008/No3Sept08/ Nursing Practice to Nursing Education.aspx](http://www.nursingworld.org/MainMenuCategories/ANAMarketplace/ANAPeriodicals/OJIN/TableofContents/vol132008/No3Sept08/Nursing Practice to Nursing Education.aspx)
- Dahlke, S., Baumbusch, J. , Kwon, J. (2012). The Clinical Instructor Role in Nursing Education: A Structured Literature Review. *Journal of Nursing Education*, 51(12), 692-696.